

Onze sociale zekerheid zal performant of zal niet zijn

Kan het alleen goed gaan met de sociale zekerheid als er meer geld naartoe gaat, vragen de **WERKGEVERS-ORGANISATIES** zich af. Zij willen met de vakbonden in gesprek gaan, maar dan met open vizier en zonder taboes.

De analyse van de vakbonden over de financiering van de sociale zekerheid snijdt geen hout (*DS 26 september*). Hun basisstelling is dat de werkgevers te weinig bijdragen zouden betalen door de vele 'cadeautjes' die ze van opeenvolgende regeringen hebben gekregen: een lastenverlaging door de taxshift, specifieke statuten zoals flexi-jobs en studentenarbeid en te veel loonvoordelen die zijn vrijgesteld. Die stelling klopt niet.

De bijdragen aan de sociale zekerheid stijgen volgens de meerjarenramingen met 17,3 procent tegen 2024. Dat als gevolg van de loonsverhogingen die verwacht worden en de jobs die door de bekritiseerde maatregelen zijn gecreëerd. De groei van de werkgelegenheid slabakt helemaal niet, maar steeg tussen 2017 en 2019 van 67,9 procent naar 69,9. Daarnaast is er het debat over de flexi-jobs en studentenarbeid. Die statuten verdringen geen andere jobs, maar zijn er net een aanvulling op.

De werkgevers betalen genoeg bijdragen in de sociale zekerheid. Dat blijkt uit alle internationale statistieken. We zijn wereldkampioen in lasten op arbeid. Die moeten omlaag om onze ondernemingen competitief te houden en de jobcreatie aan te zwengelen. Volgens Eurostat is België bovendien ook koploper in lasten op kapitaal. Die bedragen 11,3 procent van het bbp, tegenover 8,5 procent gemiddeld in de eurozone. We hebben er in alle vormen en maten: de roerende en de onroerende voorheffing, de registratierechten bij de aankoop van een woning en schenkings- en erfenisrechten.

Geen ontslagmachine

Het probleem in de sociale zekerheid ligt niet bij de bijdragen, maar bij de uitgaven. Die stijgen tegen 2024 met 23,9 procent en zijn daarmee de hoofdzaak voor het federale begrotingstekort van 12 miljard euro. De belangrijkste redenen voor de stijging van de uitgaven liggen in de gezondheidszorg, de stijging van het aantal gepensioneerden en arbeidsongeschikten en voorgeprogrammeerde bijkomende uitgavenstijgingen via de zogenaamde welvaartsaanpassingen. Je kunt de sociale zekerheid niet redden zonder daar een geloofwaardig antwoord op te formuleren.

Een belangrijke sleutel blijft nog altijd om met zo veel mogelijk mensen zo lang mogelijk aan de slag te zijn. De voorbije jaren is op dat punt al veel vooruitgang geboekt. Onlangs spraken we met de vakbonden af dat het brugpensioen onder 60 jaar afgesloten wordt vanaf juli 2021. Maar het werk is nog niet gedaan. We moeten elkaar diep in de ogen durven te kijken en bespreken hoe we langer werken nog meer in de praktijk kunnen brengen. Het helpt daarbij alvast niet om beslissingen over de pensioenleeftijd steevast in vraag te stellen. De stijging van de levensverwachting is een feit. Een stijging van de loopbaanduur moet volgen om de

pensioenen te kunnen blijven betalen.

Ook over de arbeidsongeschiktheid moeten we elkaar kunnen vinden. Ons land telt al meer dan 425.000 mensen die langdurig thuis zitten. Tegen 2024 zullen dat er 25 procent meer zijn. We moeten vermijden dat mensen in de langdurige arbeidsongeschiktheid terecht komen en moeten hen sneller terug op de arbeidsmarkt krijgen. Ook hier moeten we weg van de eenzijdige verhalen. Het is nefast dat vakbonden de re-integratietrajecten als een ontslagmachine framen, terwijl alle experts en de mensen op het terrein het erover eens zijn dat het vaak beter is om na langdurige ziekte in een andere functie aan de slag te gaan.

Nieuw Sociaal Pact nodig

We moeten ook met elkaar durven te spreken over de welvaartsaanpassingen. Het gaat om verhogingen van de uitkeringen, boven op de automatische indexering. Tegen 2024 zullen die alleen al in het werknemersstelsel leiden tot een extra uitgave van 1,9 miljard euro. Een deel ervan is niet te verantwoorden, omdat de uitkeringen daardoor sterker stijgen dan de lonen van de werknemers. Wij vinden dat niet logisch. Bovendien moeten we dit systeem fundamenteel durven te herdenken. Waarom alleen de uitkeringen verhogen, terwijl we eerder mensen moeten prikkelen om (opnieuw) aan de slag te gaan?

Overkoepelend is er ook een probleem van efficiëntie. We geven veel uit aan sociale bescherming, maar maken weinig keuzes. Daardoor is er veel verspilling, maar worden mensen die het echt nodig hebben soms niet voldoende opgevangen. We moeten meer duidelijke lijnen durven te trekken.

Waarom alleen de uitkeringen verhogen, terwijl we mensen vooral moeten prikkelen om aan de slag te gaan?

Het Sociaal Pact bestaat dit jaar 75 jaar. In 1944 werd daarmee de basis gelegd voor onze sociale zekerheid. Het is een bouwwerk geworden waarop we trots mogen zijn. Maar het is aan een grondige renovatie toe. De wereld ziet er fundamenteel anders uit en ook de sociale zekerheid moet evolueren. Belangrijke principes zoals solidariteit, verantwoordelijkheid, loon naar werken, responsabilisering en een gelijke behandeling van al wie werkt, moeten een update krijgen.

Er moet een nieuw Sociaal Pact komen dat de volgende 75 jaar kan doorstaan. Dat is een kernopdracht voor de sociale partners. Alleen vakbonden en werkgeversorganisaties samen kunnen daarvoor het nodige draagvlak vinden. Daarvoor moet iedereen wel bereid zijn om van het wijzig-verhaal af te stappen en voor het algemeen belang te gaan. Wij steken de hand uit.

Sonja De Becker (Boerenbond), Pierre-Frédéric Nyst (UCM), Danny Van Assche (Unizo), Pieter Timmermans (VBO)

